

แนวทางการส่งเสริม
พฤติกรรมการเล่นเด็กเชิงบวก
และลดความรุนแรงต่อเด็ก
ในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูง

ประชากรและสังคม 2568

วิจัยประชากรและสังคมสู่ Real – World Impacts

สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

แนวทางการส่งเสริม

พฤติกรรม³การเลี้ยงเด็กเชิงบวกและ ลดความรุนแรงต่อเด็ก ในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูง

ตะวันชัย จิระประมุขพิทักษ์¹, Amanda Sim², Stephanie Eagling-Peche³, Khaing Zar Lwin¹,
G. J. Melendez-Torres⁴, Andrea Gonzalez², Nway Nway Oo⁵, Ivet Castello Mitjans⁶, Mary Soan⁷,
สุริย์พร พันพื้ง¹, Catherine Lee⁸, ภักรภรณ์ จิงเลิศศิริ¹, Th'Blay Moo⁹ and Eve Puffe¹⁰

“ Policy highlights

“**Being Family**” เป็นภาพยนตร์ที่ผลิตร่วมกับชุมชนผู้ย้ายถิ่นและผู้พลัดถิ่นจากเมียนมา เพื่อส่งเสริมการเลี้ยงดูเชิงบวกและลดความรุนแรงต่อเด็ก โดยอิงหลักฐานจากโปรแกรมการเลี้ยงดูตามแนวทาง WHO-UNICEF การศึกษาทดลองแบบสุ่มคลัสเตอร์ในกลุ่มผู้ดูแลเด็ก 2,249 คน บริเวณชายแดนไทย-เมียนมา พบว่า **ผู้ชมภาพยนตร์มีพฤติกรรม** **การเลี้ยงดูเชิงบวกเพิ่มขึ้น** **ลดการใช้ความรุนแรง** **ทางร่างกาย** มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ของ

เด็กมากขึ้น โดยมีข้อเสนอเชิงนโยบายสนับสนุนให้หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องในพื้นที่หรือองค์การเอกชนให้มีการขยายการใช้สื่อสร้างสรรค์ที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมในชุมชน เช่น Being Family เพื่อส่งเสริมการเลี้ยงดูเชิงบวกในกลุ่มผู้ย้ายถิ่นและผู้พลัดถิ่น ซึ่งใช้ต้นทุนต่ำและเข้าถึงได้ง่าย ควบคู่ไปกับนโยบายที่คุ้มครองสิทธิเด็ก

”

Keywords: การศึกษา, สุขภาพจิต, ความรุนแรง, การล่วงละเมิดเด็ก

¹ สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

² Department of Psychiatry & Behavioural Neurosciences, McMaster University, Canada

³ Department of Social Policy & Intervention, University of Oxford, United Kingdom

⁴ College of Medicine and Health, University of Exeter, Exeter, United Kingdom

⁵ Mae Tao Clinic, Mae Sot, Tak, Thailand

⁶ Help without Frontiers, Mae Sot, Tak, Thailand

⁷ Sermpanya Foundation, Mae Sot, Tak, Thailand

⁸ Department of Mental Health, Johns Hopkins Bloomberg School of Public Health, Johns Hopkins University, Baltimore, MD, United States of America

⁹ Inclusive Education Foundation, Mae Sot, Tak, Thailand

¹⁰ Department of Psychology & Neuroscience, Duke Global Health Institute, Duke University, Durham, NC, United States of America

03

GOOD HEALTH
AND WELL-BEING

04

QUALITY EDUCATION

05

GENDER EQUALITY

Key findings

1 ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าผู้ดูแลที่เข้าชมภาพยนตร์ Being Family มีพัฒนาการที่ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ในการเลี้ยงเด็กหลายด้านเมื่อเทียบกับกลุ่มผู้ดูแลที่ไม่ได้รับชมภาพยนตร์

2 ผลลัพธ์ที่ดีขึ้นในกลุ่มที่ชมภาพยนตร์ คือ การเลี้ยงดูเชิงบวก การมีส่วนร่วมของผู้ดูแลในกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็ก ความรู้ในการเลี้ยงดู การสนับสนุนทางสังคม การทำงานร่วมกันในครอบครัว และยังพบลักษณะการเลี้ยงดูเชิงลบที่ลดลง เช่น ความรุนแรงของการลงโทษทางร่างกาย และความเชื่อว่าการลงโทษที่รุนแรงเป็นเรื่องจำเป็น

Call for actions

ขยายการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์

และสอดคล้องกับวัฒนธรรมในชุมชน เช่น ภาพยนตร์ Being Family เพื่อส่งเสริมการเลี้ยงดูเชิงบวกและลดความรุนแรงต่อเด็กในกลุ่มประชากรผู้ย้ายถิ่นและผู้พลัดถิ่น

แก้ไขปัจจัยเสี่ยงเชิงโครงสร้าง

เช่น ความไม่มั่นคงด้านสถานะทางกฎหมายและด้านอาหาร

ส่งเสริมการลงทุนในสื่อสาธารณะที่เข้าถึงได้

ต้นทุนต่ำ และเหมาะสมกับบริบทควบคู่ไปกับนโยบายที่คุ้มครองสิทธิ

บทสรุปผู้บริหาร

“Being Family” คือชื่อภาพยนตร์ที่ส่งเสริมการเลี้ยงเด็กเชิงบวกและลดความรุนแรงต่อเด็ก ซึ่งสร้างขึ้นร่วมกับชุมชนผู้ย้ายถิ่นและผู้พลัดถิ่นจากเมียนมา โดยให้ความรู้เกี่ยวกับทักษะการเลี้ยงดูที่อิงหลักฐานเชิงประจักษ์จากโปรแกรมการเลี้ยงดูเพื่อให้เด็กมีสุขภาพดีตลอดชีวิตของ WHO-UNICEF การศึกษานี้เป็นการทดลองแบบสุ่มคลัสเตอร์ [1] โดยมีกลุ่มควบคุมกับกลุ่มตัวอย่างผู้ดูแลเด็กจำนวน 2,249 คน ที่อาศัยอยู่บริเวณชายแดนไทย-เมียนมา ผลการศึกษาแสดงให้เห็นประสิทธิผลเชิงบวกของการชมภาพยนตร์ดังกล่าวต่อการเลี้ยงดูเชิงบวก การลดการกระทำรุนแรงทางกายต่อเด็ก และการมีส่วนร่วมที่มากขึ้นในกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็กของผู้ดูแลที่เข้าชมภาพยนตร์เรื่องนี้ Being Family ยังมีผลเชิงบวกต่อความรู้ในการเลี้ยงเด็กที่ดีขึ้น การทำหน้าที่ของครอบครัว การสนับสนุนทางสังคม และการปรับเปลี่ยนความเชื่อในการใช้การลงโทษที่รุนแรงของผู้ดูแล

ที่มาและความสำคัญ

ในปี 2019 องค์การอนามัยโลก (WHO), องค์การยูนิเซฟ (UNICEF) และโครงการเลี้ยงดูเพื่อให้เด็กมีสุขภาพดีตลอดชีวิต (Parenting for Lifelong Health) ได้จัดทำรายงานระบุถึงความสำคัญในการใช้กลยุทธ์ในระดับประชากรเพื่อดำเนินโครงการพัฒนาทักษะการเลี้ยงดูเด็กและขยายผลโครงการในวงกว้าง โครงการนี้มีความสำคัญเร่งด่วน

ในพื้นที่ที่มีประชากรย้ายถิ่นโดยไม่สมัครใจ เช่น บริเวณชายแดนไทย-เมียนมา ซึ่งมีครอบครัวผู้อพยพและพลัดถิ่นกว่า 2 ล้านคนที่ประสบปัญหาด้านความไม่ปลอดภัย ความยากจน และการไม่สามารถเข้าถึงบริการที่จำเป็นต่าง ๆ

การสำรวจข้อมูลพื้นฐานในปี 2023 กับผู้ดูแล 2,249 คนจากเมียนมาพบว่า
กลุ่มตัวอย่างมีความเปราะบางในด้านต่าง ๆ และอาจทำให้เพิ่มความเสี่ยงในการใช้ความรุนแรงต่อเด็ก

78%

ของผู้ดูแลไม่มีสถานะทางกฎหมายในประเทศไทย

73%

ไม่มีอาหารเพียงพอสำหรับครอบครัวใน 30 วันที่ผ่านมา

44%

ถูกบังคับให้ซ่อนตัวหรือหนีออกจากบ้านเนื่องจากกังวลเรื่องความปลอดภัย

68%

รายงานว่า ใช้ความรุนแรงทางกายในการอบรมเด็กในช่วง 30 วันที่ผ่านมา

การใช้สื่อที่ให้ความบันเทิง และความรู้ในเวลาเดียวกัน โดยผ่านการเล่าเรื่องเพื่อทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม เป็นวิธีการส่งเสริมการเลี้ยงดูที่ดีในสภาพแวดล้อมที่มีทรัพยากรขาดแคลนและความยากลำบาก แต่มีศักยภาพในการสร้างผลกระทบเชิงบวกในระดับประชากรในวงกว้าง การใช้สื่อที่ให้ความบันเทิง

และความรู้ในเวลาเดียวกัน โดยผ่านการเล่าเรื่องเพื่อทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม เป็นวิธีการส่งเสริมการเลี้ยงดูที่ดีในสภาพแวดล้อมที่มีทรัพยากรขาดแคลนและความยากลำบาก แต่มีศักยภาพในการสร้างผลกระทบเชิงบวกในระดับประชากรในวงกว้าง

ภาพยนตร์เรื่อง “Being Family” ถูกสร้างขึ้นในปี 2022-2023 โดยมูลนิธิเสริมปัญญา ร่วมกับผู้ย้ายถิ่นและผู้พลัดถิ่นจากเมียนมา ภาพยนตร์นี้นำเสนอทักษะการเลี้ยงดูที่อิงหลักฐาน [2] และปรับให้เข้ากับวัฒนธรรม ได้แก่

**การใช้เวลาทำกิจกรรมและ
สนุกสนานร่วมกันกับเด็ก**

**การฝึกระเบียบวินัยอย่างมี
ประสิทธิภาพโดยไม่ใช้ความ
รุนแรง**

การสื่อสารในครอบครัวเชิงบวก

**การลดความเครียดของผู้ดูแล
โดยใช้การฝึกสติ**

การศึกษานี้ใช้การทดลองแบบสุ่ม โดยมีกลุ่มควบคุมแบบคลัสเตอร์ กับกลุ่มตัวอย่างผู้ดูแลจำนวน 2,249 คนใน 44 ชุมชนที่อาศัยในพื้นที่บริเวณชายแดนไทย-เมียนมา โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มหนึ่งได้ชมภาพยนตร์ Being Family และได้รับข้อมูลเกี่ยวกับบริการช่วยเหลือที่มีอยู่ในท้องถิ่น อีกกลุ่มไม่ได้ชมภาพยนตร์แต่ได้รับเพียงข้อมูลเกี่ยวกับบริการช่วยเหลือที่มีอยู่ในท้องถิ่น โดยกลุ่มที่ชมภาพยนตร์จะเข้าร่วมการสนทนาและแสดงความคิดเห็นอีก 30 นาทีหลังชมภาพยนตร์เสร็จ และได้รับแผ่นพับสรุปทักษะการเลี้ยงดูที่ได้จากภาพยนตร์

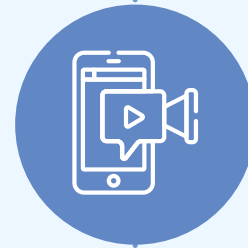
ผลการศึกษา

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นเป็นครั้งแรกว่า การให้ความรู้การเลี้ยงดูเด็กโดยใช้ภาพยนตร์สามารถส่งเสริมการเลี้ยงดูที่ดี และลดการกระทำความรุนแรงต่อเด็กในพื้นที่ที่มีทรัพยากรขาดแคลนและเปราะบาง เช่น ชายแดนไทย-เมียนมา การศึกษานี้ไม่พบการเปลี่ยนแปลงของการกระทำรุนแรงด้านจิตใจ การมีส่วนร่วมทางการศึกษา ทักษะการปรับตัว และการจัดการความเครียด และสุขภาพจิตของผู้ดูแลและเด็ก (ดูแผนภูมิด้านล่างประกอบ)

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1** ขยายการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์และสอดคล้องกับวัฒนธรรมในชุมชน เช่น ภาพยนตร์ Being Family เพื่อส่งเสริมการเลี้ยงดูเชิงบวกและลดความรุนแรงต่อเด็กในกลุ่มประชากรผู้ย้ายถิ่นและผู้พลัดถิ่น
- 2** ส่งเสริมและบูรณาการการใช้สื่อภาพยนตร์ที่ให้ความบันเทิงควบคู่กับการให้ความรู้ ซึ่งได้รับการพิสูจน์ว่ามีประสิทธิผลในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและการเลี้ยงดูและการมีส่วนร่วมของผู้ดูแลในกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็ก เข้าสู่โปรแกรมคุ้มครองเด็กและการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่กว้างขวางยิ่งขึ้น
- 3** แก้ไขปัจจัยเสี่ยงเชิงโครงสร้าง เช่น ความไม่มั่นคงด้านสถานะทางกฎหมายและด้านอาหาร
- 4** ส่งเสริมการลงทุนในสื่อสาธารณะที่เข้าถึงได้ ต้นทุนต่ำ และเหมาะสมกับบริบทควบคู่ไปกับนโยบายที่คุ้มครองสิทธิ
- 5** เพิ่มความมั่นคงของครอบครัวผู้อพยพซึ่งมีบทบาทสำคัญในการปกป้องสวัสดิภาพของเด็ก และส่งเสริมความเข้มแข็งของครอบครัวในพื้นที่เปราะบาง เช่น ชายแดนไทย-เมียนมา

อ้างอิง

1. Sim, Amanda et al (2025). Effectiveness of a universal film intervention in reducing violence against children and increasing positive parenting among migrant and displaced caregivers from Myanmar: a community-based cluster randomised trial. The Lancet Regional Health - Southeast Asia. 2025;33,100526.
2. World Health Organization. WHO guidelines on parenting interventions to prevent maltreatment and enhance parent-child relationships with children aged 0-17 years [Internet]. Geneva: WHO; [cited 2023 May 21]. Available from: <https://www.who.int/teams/social-determinants-of-health/violence-prevention/parenting-guidelines>.

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม

รศ. ดร. นพ.ตะวันชัย จิระประมุขพิทักษ์ Email: tawanchai.jir@mahidol.ac.th

แหล่งทุน: The Global Parenting Initiative